

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه

۲۶ سپتمبر ۲۰۲۴

یونس نگاه

قدرت نرم ازبیک‌ها در افغانستان

در سه سال گذشته قدرت‌مندان ازبیک طالب به حاشیه رانده شده‌اند. اینان در زمان جنگ بسیار با طالب همکاری کردند و در آغاز سقوط در برخی مناطق نفوذ و حضور بسیار پررنگ داشتند، اما در حفظ جای در امارت طالب موفق نشدند. اگر طالبان دوام بیاورند، نقش ازبیک‌ها کمتر ازین هم خواهد شد و در مقابل نقش تاجیک‌ها به تدریج افزایش خواهد یافت. به فرض محال اگر طالب چند دهه حکومت کند و از درون این امارت دولت آینده افغانستان شکل گیرد، آن وقت تاجیک‌ها با گذشت زمان دولت را بیش از پیش به چنگ خواهند آورد و ازبیک‌ها منزوی خواهند شد.

دلیل آن در شدت طالب و ناطلی ازبیک‌ها نیست، بلکه در محرومیت این مردم از ابزار نرم رقابت است. ازبیک‌ها شهرنشین کمتر دارند، زبان ازبیکی در ادارات رایج نیست و در ولایات نزدیک به کابل و قندهار زندگی نمی‌کنند. از اینرو وقتی زمان تقسیم چوکی و رقابت درونی حاکمان می‌رسد، ازبیک‌ها بازنده می‌شوند.

تاجیک‌ها به دلیل آن‌که بر فرهنگ شهری و اداری افغانستان حاکمند، هر گروهی با هر ایدئولوژی اگر حاکم شود با گذشت زمان تاجیکیزه می‌شود. تمرکز بیش از حد قدرت در پایتخت به این روند کمک کرده است. دولت در افغانستان یعنی کابل و اطرافش. دیگر این که دولت پدیده شهری است. از اینرو پشتون‌ها هم وقتی به قدرت می‌رسند از ریشه‌های دهاتی خود بریده و تاجیکیزه می‌شوند. اگر پایتخت به قندهار انتقال نیابد، قدرت غیرمتمرکز نشود، و شهرها توسعه نیابند، طالبان نیز کابلی و فارسیوان خواهند شد و بدنه اصلی اداره و بیروکراسی به دست کابلی‌ها {عمدتاً پشتون‌های فارسی‌وآن‌شده و تاجیک‌ها} متمرکز خواهد ماند.

از این رو انزوای زورمندان ازبیک در رقابت‌های درونی طالبان ناشی از امکانات کم آنان در رقابت و دست خالی‌شان از ابزار نرم است. تا زمانی که ازبیک‌ها صاحب شهر نشوند و یا در شهرهای کلان افغانستان حضور گسترده نداشته باشند، و تا زمانی که زبان آنان در برخی مناطق رسمی نشود، سطح سوادشان به اوسط کابل و مناطق نزدیک کابل نرسد، یا به زبان فارسی یا پشتو کوچکی نکنند، سهم کلانی از قدرت سیاسی نخواهند گرفت.